

Sykepleiefaglig veiledning for andrespråklige

NSF Veiledning - Landskonferansen 2025

Beate Lie Sverre

Sykepleier, sosialantropolog, PhD

Besve0033@oslomet.no

1

Innhold

- Andrespråklige sykepleiere og sykepleierstudenter
- Begreper
- Læreforutsetninger for personer med migrasjonsbakgrunn
- Sykepleiefaglig veiledning til andrespråklige

Veiledning NSF - Konferanse 01.04.25 - Beate Lie Sverre

2

Andrespråklige sykepleiere

- Helse- og omsorgstjenester er i økende grad flerkulturelle arbeidssteder

(Debesay, et al, 2024; Fagertun et al, 2018; SSB, 2023)

	Systeløstte	
	2023	
	Innvandrere og ikke-bosatte	
Jordmor		
86-67 Heltjenester inkl. pleie og omsorgstjenester i institusjon		418
Sykepleier		
86-67 Heltjenester inkl. pleie og omsorgstjenester i institusjon		11 867
Helsefagpleier		
86-67 Heltjenester inkl. pleie og omsorgstjenester i institusjon		138

- Sykepleiere opplever rasisme og diskriminering på jobb (Spilker et al, 2022)
- Rasisme - en utfordring for pasienter og helsepersonell multikulturelle arbeidssteder; mangfold av normer, verdier, forståelse av sykepleiefaget, 'språkverdener' (Debesay, Wille, Arora, 2024)
- Diskriminering, trakasering – først og fremst pga hudfarge (Lindheim, 2022)

Veiledning NSF - Konferanse 01.04.25 - Beate Lie Sverre

3

Andrespråklige sykepleierstudenter

- Økende antall ved alle sykepleierutdanninger (ex OsloMet 2020 se tabell. USN 2023: 195 N2 av 385)
- De fleste klarer seg bra i høyere utdanning i Norge (Leirvik, 2014)
- Fravall fra studiene er større (nasjonalt og internasjonalt) (Jonsmoen & Greek, 2017; Sjo, 2012; Crawford & Candling, 2013; Fuller, 2013).
- Helsefagstudenter opplever rasisme og diskriminering i utdanning og praksis (Spilker et al, 2022)

Tabell 9.3.1 Innvandrerbakgrunn ved bachelorprogram i sykepleie

Bachelorprogram i sykepleie	Øvrig befolk.	Innv. kat. 1	Innv. kat. 2	Etterk. kat 1	Etterk. kat 2	Antall
2017	73,0	3,2	15,0	0,8	8,2	662
2018	69,7	2,0	19,3	0,7	8,3	696
2019	71,6	4,0	16,2	0,5	7,7	648
2020	62,8	3,4	24,3	0,1	9,3	674
Studentkullene sammenlagt og sammenlignet med andre institusjoner:						
OsloMet	69,2	3,1	18,7	0,5	8,4	2 680
HVL	90,3	2,1	6,5	0,1	1,0	2 402
NOORD	90,0	1,8	7,3	0,0	0,9	1 851
HIM	89,6	1,9	7,3	0,2	1,0	520
UIT	89,6	1,6	7,8	0,1	0,7	1 341
LDH	89,4	2,0	5,5	0,4	2,7	977
NTNU	88,8	2,1	7,0	0,2	1,8	2 255
VID	88,5	2,1	6,5	0,1	2,8	2 027
UIA	85,9	2,4	9,9	0,3	1,5	1 194
UIS	85,0	2,5	10,1	0,3	2,2	1 150
INN	81,2	2,8	13,8	0,0	2,1	1 092
HIO	78,3	2,9	15,5	0,1	3,2	877
USN	78,3	3,2	15,0	0,0	3,5	1 822

Veiledning NSF - Konferanse 01.04.25 - Beate Lie Sverre

4

Å være flerspråklig student kan oppleves som...

(Sverre et al., 2020)

å være redd, skremt, stressa

å være ensom og føle seg alene

å føle seg dum fordi jeg ikke kan snakke norsk godt nok

å være flau fordi jeg trenger hjelp

å føle seg liten og ubetydelig

å være uinteressant for N1-studenter og ikke bli hørt eller spurt

å føle mestring, mot og stolthet

å studere mye, arbeidsomme, ambisiøse

å bruke mye tid og krefter på språkforståelse og språklæring

har andre læringserfaringer

mange har urealistiske tanker om egne norsk-språklige ferdigheter

Veiledning NSF - Konferanse 01.04.25 - Beate Lie Sverre

5

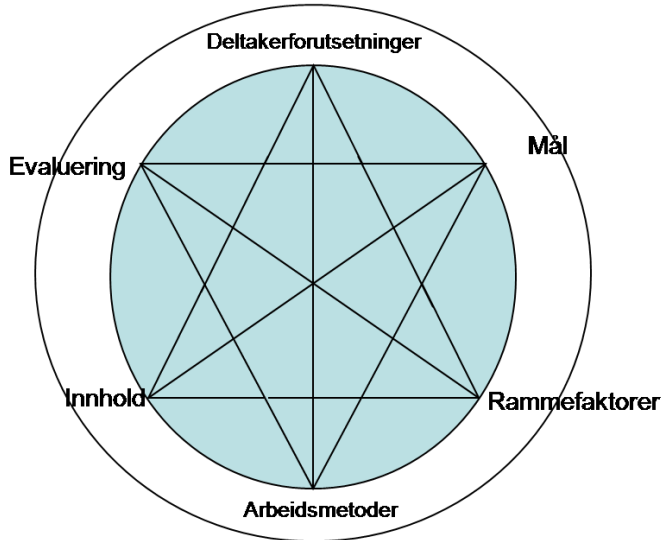
Begreper

- **Andrespråk** defineres som «et språk som læres inn etter at morsmålet er etablert, og som læres i et land/miljø der språket er det ordinære kommunikasjonsspråket og opplæringsspråket» (Selj, 2019, s. 382).
- Andrespråkelige – Flerspråkelige – Fremmedspråkelige
- Flerkulturelle - Personer med annen kulturell bakgrunn - Fremmedkulturelle
- **Andrespråkspedagogikk**
 - et fagfelt som gir innsikt i hvordan mennesker lærer et nytt språk og hvilke utfordringer de kan møte underveis
 - anbefalinger om inkluderende, støttende og trygt læringsmiljø, godt planlagte, strukturerte læringsaktiviteter i små grupper og anerkjennende veiledning

(Billings, 2015; Freire, 2003; Kulbrandstad & Ryen, 2018; Mikkonen et al., 2016; Sjo, 2012)

Veiledning NSF - Konferanse 01.04.25 - Beate Lie Sverre

6

Den didaktiske relasjonsmodellen
(Hiim og Hippe 2009, Bjørndal og Lieberg 1978)

«Deltakerforutsetninger»

hos personer med migrasjonsbakgrunn?

7

Mulige konsekvenser av migrasjon og immigrasjonsprosessen

Traumatiske erfaringer før migrasjonen
(særlig flyktninger utsatt)

Å bryte opp med hjemlandet, uansett årsak, gir taps-opplevelser og sorg

Migrasjon
«Den ytre reisen»
- en påkjenning

Livet etter flukt
«Den indre reisen» (Mareritt. Forvirring, PTSD. Mange tap. Miste seg selv)
• Akkulturativt stress i tilpasningsprosessen

(Bughra, 2021; Hanssen, 2019; Kirmayer, et al., 2011; Lien et al, 2019; Popovac, 2021; Sverre, 2016; 2018; Varvin, 2018)

8

Mulige konsekvenser av erfaringer i vertlandet

Lav sosio-økonomisk kontekst

(Spilker et al, 2024)

Manglende nettverk og sosial støtte

(Barstad, 2021; Lien et al., 2019; Sverre, 2016; 2018)

Marginalisering, diskriminering, sosial eksklusjon, holdninger, strukturelle forhold i vertlandet har større betydning for psykisk helse enn innvanderers etniske og kulturelle bakgrunn

(Blom, 2010; Lien et al., 2019)

9

Veiledning NSF - Konferanse 01.04.25 - Beate Lie Sverre

10

Psykososialt læringsmiljø – i utdanning og i tjenestene

«Jeg blir sett, bekreftet positivt og det gir mot», kan tyde på at et læringsmiljø som er preget av bekreftelse, kan skape mot og krefter til å snu avmakt til kontroll, mestring og bedre selvtillit» (Sverre et al., 2022)

Bli kjent. Aktiv lytting. Observere. Undre seg. Vilje til dialog. Spørre. La seg berøre. Smil. Skap resonans.

Veiledning NSF - Konferanse 01.04.25 - Beate Lie Sverre

11

Prinsipper for sykepleiefaglig veiledning med andrespråklige

Veiledning NSF - Konte

Å skape et godt
psykososialt
læringsmiljø

(Sverre et al. 2022)

«Anerkjennende
veiledning» (systematisk,
faglig og personlig
læreprosess som foregår i
et anerkjennende klima)

(Andreassen & Magnussen,
2015; Teslo, 2006)

Inkluderende
organisasjonskultur

(Debesay, Arora, Fougner,
2022)

Tematisere språk tidlig

(Sverre et al., 2023)

Sette av tid til faglig
refleksjon

«Fagsnakk» - lære
språk og sykepleiefag
parallelt

(Sverre, et al., 2022)

«Transspråking» (personer
bruker alle sine språklige
ressurser i samme
kommunikasjons-
situasjon) (Dewilde &
Beiler, 2021; Karim, 2022)

Muntlighet

(Kjelaas & Fagerheim,
2021)

Strukturert
veiledning

(Sverre et al, 2020)

12

Strukturert veiledning

Fast tid og sted

«Runder»

Faglig veileder

Jfr Akademisk språkkafé - ASK

Forberedelser:

Presentasjonsrunde. Identifisere veiledningsbehov. Organisere veiledning/grupper

Veiledningsmetoder:

«Fagsnakk» = Fag- og språkinnlæring. Korrigere språk, bekrefte, oppmuntre. Bruk tavle og Alias. Gruppe- og individuell veiledning. «Peer»veiledning. Transspråking.

Refleksjon:

Runde: hver forteller hva de har lært. Nye refleksjoner over nye temaer.

Veiledning NSF - Konferanse 01.04.25 - Beate Lie Sverre

13

Relevante faglige nettverk

Faggruppe for migrasjonshelse og flerkulturell sykepleie NSF

NOA – Norsk som andrespråk

Nasjonalt nettverk for utdanning av flerspråklige sykepleierstudenter og sykepleiere

Kontaktperson:
Besve0033@oslomet.no

Veiledning NSF - Konferanse 01.04.25 - Beate Lie Sverre

14

Noen referanser

- Debesay, J., Arora, S. & M. Fougner (2022) Organisational culture and ethnic diversity in nursing homes: a qualitative study of healthcare workers' and ward nurses' experiences. *BMC Health Services Research* 22:843
- Fagertun A, & Tingvold, L. Omsorgsarbeid, kjønn og etnisitet - Flerkulturelle arbeidsfelleskap i norske sykehjem i møte med institusjonelle endringer. In: Debesay J, Tschudi-Madsen C, (red) *Migrasjon, helse og profesjon*. Oslo: Gyldendal; 2018. p. 174–87.
- Freire, P. (2003). *De undertrykkes pedagogikk*.
- Greek, M. & Jonsmoen, K. M. (2018). Studenter med norsk som andrespråk mangler nødvendige språkferdigheter. *Sykepleien* 106. (e-72471).
- Khawaja, N., Chan, S. & Stein, G. (2017). The relationship between second language anxiety and international nursing students stress. *Journal of International Students*, 7(3), 601–620.
- Kjøllestad, J. Gerwing & T. Indseth. Health risks among long-term immigrants in Norway with poor Norwegian language proficiency, *Scan. J. Public Health*, 51 (2023) 422-429.
- Lindheim, T. (2022). «Hvem er den svake part? Om ledere og ansattes håndtering av trakassering, diskriminering og rasisme på sykehjem». *Tidsskrift for omsorgsforskning*. Vol. 8. Iss. 2.
- Mikkonen, K., Elo, S., Tuomikoski, A.-M. & Kaariainen, M. (2016). Mentor experiences of international healthcare students learning in a clinical environment: A systematic review. *Nurse Education Today*, 40, 87–94.
- Selj, E. (2019). Språklige minoriteter i auditoriet (SmiA). *Uniped*, 42(04), 381–399.
- Spilker et al, 2022. Sykepleiere opplever rasisme og diskriminering på jobb.
- Spilker et al., (2024). Helse blant personer med innvandrerbakgrunn. *Folkehelse rapporten 2024*.
- Sverre, B. L., Jensen, L. H., Stenhammer, A. S., Sandsleth, M. G. & Frisnes, H. (2020). Akademisk språkkafé – ASK: Et medvirkningsbasert aksjonsforskningsprosjekt - sluttrapport. *Skriftserien fra Universitetet i Sørøst-Norge* nr. 54
- Sverre, B. L., Sandsleth, M. G., H. Frisnes & A. S. Stenhammer (2022). «Jeg blir sett, bekreftet positivt, og det gir mot» – Psykososialt læringsmiljø i Akademisk språkkafé. *Uniped*, 45, 1, s. 27–38.
- Sverre, B. L., Kortner, H., Vilhelmsen, V. & H. Frisnes (2022) Veiledning av sykepleierstudenter med norsk som andrespråk i praksisstudier i sykehjem - Et pedagogisk utviklingsprosjekt. *Skriftserien fra Universitetet i Sørøst-Norge* nr. 134.

Veiledning NSF - Konferanse 01.04.25 - Beate Lie Sverre